

Utdannings- og forskningsdepartementet

UFD
27 APR. 2005
Saksnr. 200404093-150
Arkivkode: 570

Deres ref.:

Vår ref.: 200501177-5/ESÆ/307

Dato: 22.04.2005

NY FAG- OG TIMEFORDELING GJENNOM KUNNSKAPSLØFTET – HØRINGSUTTALELSE FRA UNIVERSITETET I TROMSØ

Vi viser til brevet "Kunnskapsløftet - invitasjon til høring" av 15.02.05 fra Utdannings- og forskningsdepartementet. Vi har bedt om innspill til høringen fra alle enheter ved Universitetet i Tromsø, og har mottatt innspill fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Høringsbrevet ber om syn på ny fag- og timefordeling i grunnskolen og for fellesfag i videregående opplæring. Dette på grunnlag av Stortingsmelding nr. 30 og Stortingets behandling av denne. Innspillene fra Universitetet i Tromsø kan sammenfattes slik:

Forslag nr. 1

Skoleeier gis frihet til å omdisponere inntil 25 prosent av timene i det enkelte fag for å øke mulighetene til tilpasset opplæring og bedre måloppnåelse i fagene.

Universitetet i Tromsø er i utgangspunktet positiv til en slik endring, men vil påpeke at det vil være svært ressurskrevende å gjennomføre slike omfordelinger av timer for den enkelte elev både for skolens ledelse og for enkeltlærerne. Vi finner grunn til å understreke at kravene i det nye læreplanverket og friheten til å omdisponere inntil 25 prosent av timetallet vil stille store og nye krav til den enkelte lærers kompetanse og tidsbruk.

Forslag nr. 2

Betegnelsen på faget "natur- og miljøfag" i grunnskolen endres til "naturfag", og betegnelsen på faget "samfunnslære" i videregående opplæring endres til "samfunnsfag".

Universitetet i Tromsø vil her påpeke at samfunnsfag i grunnskolen og samfunnsfag i videregående skole er grunnleggende ulike og ikke kan betraktes som gjennomgående fag. Grunnskolens samfunnsfag består av historie, geografi og samfunnskunnskap i motsetning til faget samfunnslære i videregående skole som består av emner fra samfunnskunnskap.

Forslag nr. 3

Utvidelse av timetallet i engelsk, matematikk, naturfag og samfunnsfag i hvert fag med 38 timer på 1. – 4. årstrinn.

UNIVERSITETSDIREKTØREN

Forsknings- og studieavdelinga

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 40 00, e-post postmottak@uit.no, <http://uit.no>
førstekonsulent Eva Sæterdal, tlf 77 64 57 68, faks 77 64 49 00, e-post eva.saeterdal@adm.uit.no

UiTø ser positivt på en styrking av disse fagene på barnetrinnet, men mener det er uheldig at styrkingen skjer ved at timene flyttes fra ungdomstrinnet til barnetrinnet.

Forslag nr. 4

Timer til frie aktiviteter på småskoletrinnet utgår. Disse timene skal brukes til å styrke *KRL* og *engelsk* med 38 timer hver, *kunst og håndverk* med 28 timer og *kroppsøving* med 143 timer. *Skolens* og *elevens* valg går ut.

Universitetet i Tromsø mener at en styrking av fagene kroppsøving, engelsk og kunst og håndverk på barnetrinnet er ønsket, men er kritisk til at dette skal skje på bekostning av elevens og skolens valg. Dette er timer som skolene i dag benytter til å utvikle tilbud som passer skolens, nærmiljøets eller regionens særpreg og til å gjennomføre prosjekt som bidrar til at skolen framstår som et godt sted å lære for alle elever.

Forslag nr. 5

Timetallet for 2. fremmedspråk fastsettes til 304 timer og timetallet for programfag fastsettes til 180 timer. Timer til programfag frigjøres ved at *naturfag*, *samfunnsfag*, *engelsk* og *KRL* hver reduseres med 38 timer på ungdomstrinnet. *Kunst og håndverk* reduseres med 28 timer.

Universitetet i Tromsø er av den oppfatning at eksperimentelle fag bør ha tre uketimer undervisning for å fungere optimalt og at naturfag derfor bør styrkes med en uketime på ungdomstrinnet. Universitetet mener også at hvis man ønsker å styrke matematikkundervisningen gjennom hele det 13-årige studieløpet, bør timetallet på ungdomstrinnet økes fra 11 til 12 uketimer. Dette vil også være i samsvar med uttalelsen fra mindretallet i NOU:16. Videre bør ikke fag som krever lærere med fordypning i faget (naturfag, samfunnsfag og engelsk), foreslås flyttet til et lavere trinn hvor lærerne rent unntaksvis har faglig fordypning. En slik omlegging foreslås også på samme tid som det ytres en rekke bekymringer når det gjelder naturfagenes stilling både i grunnopplæringen og i høyere utdanning, og det av fagfolk pekes på manglende fagkunnskap som en av årsakene til elevenes svake prestasjoner. Norske elever utmerker seg positivt i samfunnsfag i internasjonale prøver, jfr. Civic Education Studies, og det er derfor synd at dette faget nå svekkes ved at det flyttes timer fra ungdoms-trinnet til barnetrinnet.

Et 2. fremmedspråk foreslås innført for alle, og faget skal gis en praktisk vri. Dette er interessant og utfordrende, men tiltaket vil kreve like mye kompetanse som tradisjonell språkundervisning. Universitetet i Tromsø foreslår at endringen innføres gradvis parallelt med utvikling av nødvendig kompetanse.

Det er beklagelig at elevens og skolens valg utgår. Skolen gir i dag stadig færre tilbud i praktisk-estetiske fag eller i fag med praktisk tilsnitt, og det er liten grunn til å tro at tilbudet i programfag vil kunne dekke det spekter av praktisk-estetiske fag som skolene i dag tilbyr.

Forslag nr. 6

Elever som har *tegnspråk* som førstespråk skal fortsatt følge læreplan i tegnspråk; omdisponering av inntil 18 prosent av samlet timetall i *tegnspråk og norsk* opphører; et samlet timetall for *tegnspråk og norsk* fastsettes; og fordelingen mellom fagene *tegnspråk og norsk* fastsettes lokalt.

Universitetet i Tromsø har ingen kommentarer til dette forslaget.

Forslag nr. 7

Elever i videregående opplæring skal ha et felles grunnlag for generell studiekompetanse. Alle studieforberedende utdanningsprogrammer skal ha samme fag- og timefordeling for fellesfagene.

Universitetet i Tromsø mener det er positivt at det i planen legges opp til to separate løp for matematikkundervisning i hele Vg1, Vg2T og Vg2P. Vi anbefaler på det sterkeste at dette blir opprettholdt, og at de som velger matematikk som programfag får et enhetlig 5-timers kurs i Vg2 og ikke en 3+2-løsning. Videre mener UiTø at det er beklagelig at historiefaget reduseres med 1 time. Dette er et sentralt fag med mange aspekter, som ikke minst kan bidra til økt bevissthet om og interesser for demokrati hos unge mennesker.

Forslag nr. 8

Hovedvekten av fellesfagene er lagt til Vg1. Vg2 og Vg3 har færre fellesfag og med det større mulighet for faglig spesialisering/fordypning.

Universitetet i Tromsø er av den oppfatning at fellesfagene bør flyttes til Vg1 for å gi elevene mulighet til å velge flere parallelle programfag på Vg2. Ønsker man for eksempel en styrking av realfag, er det viktig å gi elevene som ønsker det mulighet til å velge tre realfag.

Forslag nr. 9

Fellesfaget engelsk og fellesfaget samfunnsfag utvides hver med én uketimer i Vg2.

En utvidelse av faget engelsk i yrkesfaglig studieretning er positivt, og faget bør tilpasses studieretningenes særpreg.

Forslag nr. 10

Hvert felles programfag skal ha minimum 10 uketimer, og elevene skal kunne bruke *prosjekt til fordypning* til å arbeide med ønsket lærefag. For elever som ønsker generell studiekompetanse, kan timene til *prosjekt til fordypning* brukes til fellesfag.

Universitetet i Tromsø har ingen kommentarer til forslag nr. 10.

Forslag nr. 11

For å få tilstrekkelig tid til matematikk og 2. fremmedspråk i Vg3 påbygging, går timer til kroppsøving og timer til valg ut.

Universitetet i Tromsø har ingen kommentarer til forslag nr. 11.

Vennlig hilsen

Jan Larsen
universitetsdirektør

Eirik Liland
forsknings- og studiedirektør